

Arviointikertomus vuodelta 2019

Sisällysluettelo

1 Tarkastuslautakunta ja tarkastustoiminta

- ▶ 1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät
- ▶ 1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja esteellisyys
- ▶ 1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta
- ▶ 1.4 Arviointikertomuksen lähtökohdat

2 Kunnan ja kuntakonsernin talous

- ▶ 2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen
- ▶ 2.2. Rahoitusosa
- ▶ 2.3. Investoinnit
- ▶ 2.3 Talouden tasapaino
- ▶ 2.4 Kuntakonserni

3 Tavoitteiden toteutumisen arviointi

- ▶ 3.1 Arviointi
 - ▶ 3.1.1 Kuntastrategia
 - ▶ 3.1.2 Kunnanhallitus
 - ▶ 3.1.3 Sivistystoimi
 - ▶ 3.1.4 Tekninen toimi ja vesihuolto
 - ▶ 3.1.5 Tytäryhtiöt
 - ▶ 3.1.6 Yhteenveto toiminnan tavoitteiden toteuman arvioinnista

▶ 4 Muut toiminnan ja talouden arvioinnit

- ▶ 4.1 Muut toiminnan ja talouden arvioinnit
- ▶ 4.2 Kunnan väkiluvun ja työpaikkojen määrän kehitys
- ▶ 4.3 Henkilöstötilinpäätös
- ▶ 4.4 Talousarviovalmistelu
- ▶ 4.5 Kunnan kiinteistöjen kunto

▶ 5 Yhteenveto

- ▶ 5.1 Yhteenveto
- ▶ 5.2 Ehdotus jatkotoimenpiteiksi
- ▶ 5.3 Allekirjoitukset

1 Tarkastuslautakunta ja tarkastustoiminta

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

- ▶ Valtuusto on kuntalain 14 luvun 121 §:n mukaan asettanut tarkastuslautakunnan toimikaudekseen hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.
- ▶ Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:
 - ▶ Valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja huolehtia kunnan tarkastuksesta.
 - ▶ Arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa toteutuneet ja arvioida onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
 - ▶ Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos taseessa on kattamatonta alijäämää.
 - ▶ Huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.
 - ▶ Valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.
 - ▶ Valmistella hallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja esteellisyydet

Varsinainen jäsen	Varajäsen
PJ, Jari Mäkinen	Reino Rautiainen
VPJ, Veli-Pekka Hartikainen	Jaana Virnes
Mervi Kervinen	Anna Vauhkonen
Sari Tuovinen	Jaana Hirvonen 18.3. saakka Meri-Tuuli Sallinen 18.3. alk.
Kalevi Numminen	Iiro Paatero

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet:

Veli-Pekka Hartikainen

Siun soten neuvottelukunnan jäsen ja Siun soten kuntayhtymän hallituksen jäsen.

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Kaisa Lappalainen KPMG Oy Ab:sta.

Hallinnon ja talouden tarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, josta vastuullisena tilintarkastajana on toiminut 10.9.2019 alkaen Kaisa Lappalainen JHT, HT.

1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

- ▶ Tarkastuslautakunta on pyytänyt ilmoitusvelvollisia päivittämään mahdolliset muutokset sidonnaisuusilmoitusrekisteriin 9.12.2019 (§ 46). Tarkastuslautakunta on ehdottanut kunnanvaltuustolle, että se merkitsee sidonnaisuusilmoitusrekisterin tiedoksi 29.1.2020 (§ 4).
- ▶ Tarkastuslautakunta kuuli arviointia varten seuraavia viranhaltijoita:

Aihe	Kuultava henkilö	Pvm
Katsaus kunnan yleishallinnon, talouden ja muihin ajankohtaisiin asioihin sekä strategian kuntataloustavoitteiden tilanne	Maarika Kasonen, Kunnanjohtaja	23.10.19
Katsaus kunnan yleishallinnon, talouden ja muihin ajankohtaisiin asioihin sekä strategian kuntataloustavoitteiden tilanne	Kristiina Räsänen, kunnan taloussihteeri	23.10.19
Kunnanhallituksen vastaus arviointikertomuksesta	Auvo Gustafsson, kunnanhallituksen pj	23.10.19
Katsaus kunnan elinvoimaan	Maarika Kasonen, kunnanjohtaja	12.11.19
Katsaus kunnan elinvoimaan	Auvo Gustafsson, kunnanhallituksen pj	12.11.19
Katsaus kunnan matkailuun ja markkinointiin	Leena Vlasoff, kunnan matkailusihteeri	12.11.19
Katsaus kunnan tekniseen toimeen	Jenni Ylikotila, tekninen johtaja	11.12.19
Kunnan talousarvio 2020	Kristiina Räsänen, kunnan taloussihteeri	11.12.19
Katsaus Kiinteistö Oy Heinäveden asunnot toimintaan	Kristiina Räsänen, toimitusjohtaja Ari Hiltunen, hallituksen pj	11.12.19
Katsaus Asunto Oy Heinäveden Vihantolan toimintaan	Jari Heiskanen, isännöitsijä	11.12.19

Aihe	Kuultava henkilö	Pvm
Katsaus kunnan uudistusvaan kulttuuriin	Maarika Kasonen, kunnanjohtaja Auvo Gustafsson, kunnanhallituksen pj	29.1.20
Tilinpäätösennuste 2019	Kristiina Räsänen, taloussihteeri	29.1.20
Tilinpäätös 2019	Maarika Kasonen, kunnanjohtaja Kristiina Räsänen, taloussihteeri	24.4.20
Kiinteistö Oy Heinäveden asuntojen toiminta ja tilinpäätös 2019	Kristiina Räsänen, tj	24.4.20
Heinäveden aluelämpö Oy:n toiminta ja tilinpäätös 2019	Markku Venäläinen, tj	24.4.20
Kunnanhallituksen alainen toiminta ja talous 2019	Maarika Kasonen, kunnanjohtaja	24.4.20
Sivistystoimen alainen toiminta ja talous 2019	Maarika Kasonen, kunnanjohtaja	24.4.20
Teknisen toimen toiminta ja talous 2019	Jenni Ylikotila, tekninen johtaja	24.4.20
Kuntakonsernin toiminta ja talous 2019	Maarika Kasonen, kunnanjohtaja	24.4.20
Henkilöstötilinpäätös	Maarika Kasonen kunnanjohtaja	24.4.20

1.4 Arviointikertomuksen lähtökohdat

Tarkastuslautakunnan arvioinnin lähtökohtana on Heinäveden kunnan tilinpäätös 2019:

- ▶ Kunnan taloudellisen tilanteen seuraaminen
- ▶ Sitovien tavoitteiden toteutuminen
- ▶ Henkilöstötilinpäätös

Lisäksi tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena ovat olleet:

- ▶ Ajankohtaisia talousarvion ulkopuolisia asioita
- ▶ Edellisten arviointikertomusten käsittely ja hyödyntäminen

2 Kunnan ja kuntakonsernin talous

2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

- ▶ Heinäveden kunnan vuoden 2019 tulos on 0,4 milj. euroa ylijäämäinen. Vertailuvuonna tilikauden tulos oli 1,2 milj. euroa alijäämäinen.
- ▶ Tilikausi toteutui 0,6 milj. euroa talousarviota parempana. Verotulot olivat 12,0 milj. euroa (11,5 milj. euroa vuonna 2018). Valtionosuudet olivat 13,6 milj. euroa (13,5 milj. euroa vuonna 2018).
- ▶ Toimintakulut olivat 28,8 milj. euroa. Toimintakulut kasvoivat 0,4 milj. euroa, joka tarkoittaa noin 1,4 prosentin kasvua.
- ▶ Siun soten maksuosuus vuonna 2019 oli 17,2 milj. euroa, kun se edellisellä vuonna oli 17,3 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Kiittää talousarviota paremmasta tuloksesta.
- ✓ Toteaa tilikauden tulokseen sisältyvän 0,1 milj. euroa talousarviota suuremman kertaluonteisen metsänmyyntitulon.

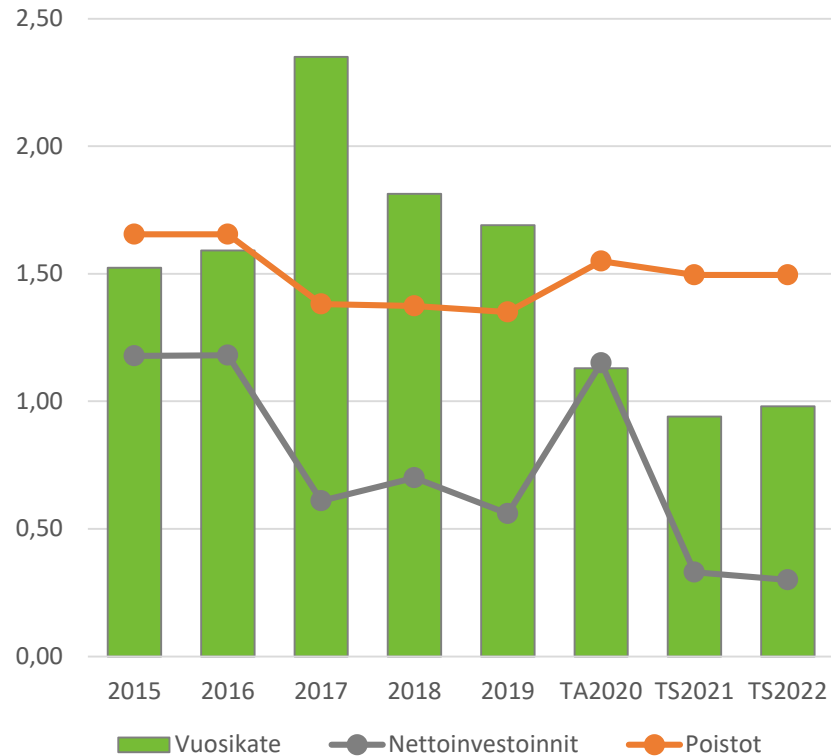
2.2 Rahoitusosa

- ▶ Antolainojen lisäys oli 0,3 milj. euroa. Kunta oli maksanut tilikauden aikana Kiinteistö Oy Heinäveden asunnoille 0,3 milj. euron pääomalainan eikä sille ole saatu turvaavaa vastavakuutta. Valtuusto on hyväksynyt lainan myöntämisen 17.12.2018.
- ▶ Kunnanhallitus on 18.11.2019 (§ 179) todennut, että kuntalain 129 §:n periaatteet otetaan päätöksenteossa huomioon ja kunnan edut turvataan riittävin vastavakuuksin.
- ▶ Kunnan lainakanta on laskenut edellisestä vuodesta. Lainakanta oli 5 228 euroa / asukas, edellisenä vuonna lainakanta oli 5 624 euroa / asukas. Vuonna 2018 kuntien keskimääräinen lainakanta oli 3 039 euroa / asukas. Vuonna 2018 Pohjois-Karjalan kuntien keskimääräinen lainakanta oli 2 288 euroa / asukas.

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Pitää erityisen tärkeänä, että kuntalain 129 §:n periaatteet otetaan päätöksenteossa huomioon ja kunnan edut turvataan riittävin vastavakuuksin.
- ✓ Lainakanta on laskenut, mutta se on edelleen keskimääräistä korkeampi.

3.3 Investoinnit

Vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot (m€).

Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

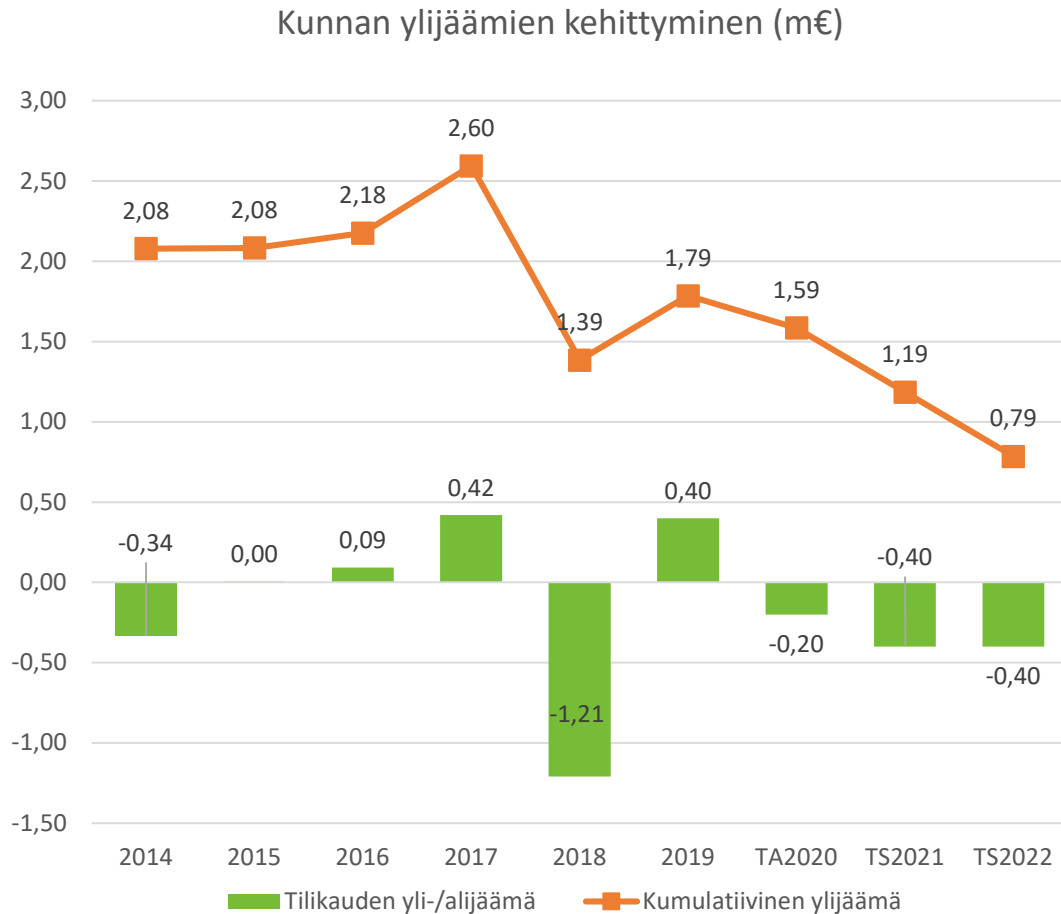
- ▶ Tilikauden nettoinvestointimenot olivat 0,57 milj. euroa, kun muutettu talousarvio oli 0,86 milj. euroa.
- ▶ KK koulu ja liikuntatilojen rakentamisen nettoinvestointimenot olivat 0,048 milj. euroa kun arvio oli 0,2 milj. euroa. Investointiosa toteutui muutoin lähes suunnitellusti.
- ▶ Merkittäviä investointeja ei jätetty toteuttamatta tilikaudella 2019.

Tarkastuslautakunta:

- ✓ On kiinnittänyt huomiota kunnan tulorahoituksen riittävyyteen suunnittelukaudella.
- ✓ Koulukeskuksen investointi on päätetty rahoittaa kiinteistöleasing rahoituksella.
- ✓ On huolestunut suuren kouluinvestoinnin mitoituksesta. Koska lapsimäärän kehitys on laskenut, tarkastuslautakunta toivoo tietoa siitä, mille oppilasmäärille uusi koulu on suunniteltu.

2.3 Talouden tasapaino

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Kunnan taseessa 31.12.2019 ei ole alijäämää, joten kuntalain mukaista arviota ei ole tarpeen tehdä.
- ✓ Koronaepidemian vuoksi verotulot laskenevat ja tämän vuoksi kunnan tulee kiinnittää huomiota talouden seurantaan ja sen tasapainoon.

3.4 Kuntakonserni

Kuntalaissa määritellään tunnuslukujen raja-arvot, jotka kuvaavat kunnan erityisen vaikeaa taloudellista asemaa. Hallituksen esityksessä on esitetty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin. Tarkastuslautakunta arvioi kuntakonsernin tunnuslukuja ns. keltaisten valojen kautta.

“Keltaiset valot”	2019	2018	Täyttyi / Ei täyttynyt.
Konsernin kertynyt alijäämä vähintään 500 €/as	561	613	Täyttyi
Konsernin vuosikate % poistoista alle 100	90,88 %	111,35 %	Täyttyi
Konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen. Keskiarvotietoa ei ole vielä saatavilla.			
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0	0,41	0,80	Täyttyi

Tarkastuslautakunta:

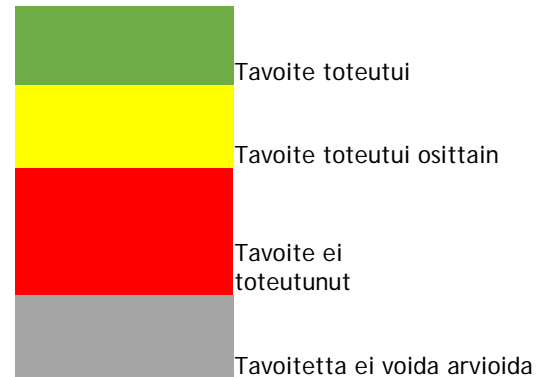
- ✓ Kunta ei täytä nykyisiä kriisikuntakriteereitä.
- ✓ Kunnan tulee kiinnittää huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin, koska hallituksen esityksessä esitetyt väljemmät raja-arvot täyttyvät.

3 Tavoitteiden toteutumisen arviointi

3.1 Arviointi

- ▶ Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.
- ▶ Talousarviossa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden vuositavoitteet.
- ▶ Kunnan toimintakertomuksessa vuodelta 2019 on esitetty kunkin tavoitteen toteutuminen.
- ▶ Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu toimintakertomuksessa esitettyihin toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointiin.

- ▶ Seuraavilla sivuilla on esitetty kuntastrategia sekä on käyty läpi valtuuston nähden sitovat toiminnan ja talouden toteumat.
- ▶ Tarkastuslautakunnan arvioinnissa tavoitteiden toteutumisesta käytetään seuraavia värejä:

3.1.1 Kuntastrategia

Kunnan päästrategiana on, että:

”yhteistyössä yritysten, järjestöjen ja vaikuttajaverkostojen kanssa Heinäveden kunta vahvistaa aktiivisesti hyvinvointiaan ja elinvoimaansa sekä mukauttaa toimintansa kaikissa olosuhteissa taloudellisen kantokykynsä mukaiseksi”.

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Kunnan tulisi kiinnittää huomiota kunnan elinvoimaisuuden kehittämiseen ja matkailun määrätietoiseen edistämiseen.
- ✓ Tarkastuslautakunta toistaa näkemyksensä siitä, että kunnalle luodaan erillinen markkinointistrategia, jossa huomioidaan niin yritysten tai järjestöjen kuin kunnan rooli matkailun edistämisessä.
- ✓ Esittää, että lähipalveluiden käytön toteutumisen seurantaan varten asetetaan mitattava tavoite. Tämä tukisi kuntastrategian elinvoimatavoitteen toteuttamista.
- ✓ Toivoo yhä syvempää yhteistyötä luottamushenkilöiden ja kunnan viranhaltijoiden välille kuntastrategian kehittämiseksi ja sen jalkauttamiseksi kunnan toimintaan.
- ✓ Kunnan organisaation kehittäminen korostuu mahdollisten tulevien yt-neuvottelujen myötä.
- ✓ Siun soten tuottamien sosiaali- ja terveystalouden vaikutus hyvinvointiin ja elinvoimaan on ilmeinen.

3.1.2 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan kuuluvat yleishallinto, ruoka- ja puhtauspalvelut, kehittämistoiminta, työllisyyden edistäminen ja alueellinen yhteistyö. Alle on raportoitu kunnanhallituksen alainen toiminta ja tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutuksesta.

Strateginen tavoite	TA 2019 Lopullinen	TP 2019	Poikkeama	Poikkeama%	Arvio
Yleishallinto					
Toimintatuotot	533 915	604 622	70 707	13,2 %	
Toimintakulut	-1 318 966	-1 313 285	5 681	-0,4 %	
Toimintakate	-785 051	-708 662	76 389	-9,7 %	
Alueellinen yhteistyö					
Toimintatuotot	928 870	927 075	-1 795	-0,2 %	
Toimintakulut	-18 475 890	-17 935 479	540 411	-2,9 %	
Toimintakate	-17 547 020	-17 008 404	538 616	-3,1 %	
Ruoka- ja puhtauspalvelut					
Toimintatuotot	1 682 830	1 669 513	-13 317	-0,8 %	
Toimintakulut	-1 780 280	-1 679 227	101 053	-5,7 %	
Toimintakate	-97 450	-9 714	87 736	-90,0 %	
Kehittämistoiminta					
Toimintatuotot	0	3 389	3 389	-	
Toimintakulut	-78 810	-76 137	2 673	-3,4 %	
Toimintakate	-78 810	-72 749	6 061	-7,7 %	
Työllisyyden edistäminen					
Toimintatuotot	220 000	188 865	-31 135	-14,2 %	
Toimintakulut	-732 710	-681 726	50 984	-7,0 %	
Toimintakate	-512 710	-492 861	19 849	-3,9 %	

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Kunnanhallituksen alaisen toiminnan tilikauden alijäämä oli -18,3 milj. euroa, kun muutettu talousarvio oli -19,0 milj. euroa alijäämäinen. Kokonaisuutena talousarvio toteutui lähes suunnitellusti.
- ✓ Alueellisen yhteistyön toimintakulut olivat 18 milj. euroa, joka muodostuu pääosin Siun soten maksuosuudesta.

3.1.2 Kunnanhallitus

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Siun soten maksuosuus oli kunnan toimintakuluista 59 %. Siun soten palveluiden arvioimiseksi oli asetettu yksi toiminnan seurantatavoite. Toteumatietoa ei ole esitetty. Siun soten palveluiden arvioimiseksi tulisi asettaa mitattavia toiminnan tavoitteita.
- ✓ Työttömyysaste oli 12,7 %, kun edellisellä vuonna se oli 10,9 %. Erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllisyyden edistämiseen tulee kiinnittää huomiota.
- ✓ Matkailualan kehittymiselle ei ole mitattavia tavoitteita, eikä tilastotietoa kerätä.

Yleishallinto	Toteuma	Arvio
Talouden tasapaino suunnitelmakaudella: * Suunnitelmakaudella päästään ylijäämäiseksi	Ylijäämää 403.541 €, tilikauden tulos 246.120 e, velkamäärä 5.228 €/asukas	
Alueellinen yhteistyö	Toteuma	Arvio
Yksikkökohtaisten kustannusten lasku: * Siun Soten kustannusseuranta ja palvelutason kehittämisen seuranta * Qvik ohjelman hyödyntäminen	* Maksuosuus 5.266 €/ 3.246 asukasta (ed vuosi 5.138 €/ 3.330 asukasta)	
Alueellinen yhteistyö	Toteuma	Arvio
Kuntalaiset osallistuvat vahvasti kuntayhteisön kehittämiseen: * yhdistysten aktivointi kuntayhteisön kehittämiseen ja rahoituksen hankintaan.	* Heinävesi 150-vuotta avustukset * Paikallis-Jane on järjestöasiain neuvottelukunta	
Työllisyyden edistäminen	Toteuma	Arvio
Kunnan talouden tasapainon tukeminen: * tehokkaat työllistämistoimet * yhteistyö yritysten, järjestöjen ja vaikuttajverkostojen kanssa	* Työttömyysaste 12,7 % (ed vuosi 10,9 %). Työpajan tulot pienentyneet, koska työntekijät tehneet kunnansisäisiä töitä. Kunnan työmarkkinaosuus 156.421 € (ed vuosi 173.855 €)	

3.1.3 Sivistystoimi

Sivistystoimeen kuuluvat varhaiskasvatus (vk), perusopetus (po), toisen asteen koulutus (tak) ja vapaa-aikapalvelut (vap).
Alle on raportoitu sivistystoimen alainen toiminta ja tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutuksesta.

Strateginen tavoite	TA 2019 Lopullinen	TP 2019	Poikkeama	Poikkeama%	Arvio
Varhaiskasvatus					
Toimintatuotot	80 000	86 008	6 008	7,5 %	
Toimintakulut	-1 238 830	-1 320 497	-81 667	6,6 %	
Toimintakate	-1 158 830	-1 234 489	-75 659	6,5 %	
Perusopetus					
Toimintatuotot	93 920	128 824	34 904	37,2 %	
Toimintakulut	-3 588 180	-3 595 694	-7 514	0,2 %	
Toimintakate	-3 494 260	-3 466 870	27 390	-0,8 %	
Toisen asteen opetus					
Toimintatuotot	27 850	30 682	2 832	10,2 %	
Toimintakulut	-631 440	-639 095	-7 655	1,2 %	
Toimintakate	-603 590	-608 413	-4 823	0,8 %	
Vapaa-aikapalvelut					
Toimintatuotot	31 900	39 023	7 123	22,3 %	
Toimintakulut	-831 200	-797 252	33 948	-4,1 %	
Toimintakate	-799 300	-758 229	41 071	-5,1 %	

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Sivistystoimen alaisen toiminnan tilikauden alijäämä oli - 6,15 milj. euroa, kun muutettu talousarvio oli - 6,18 milj. euroa alijäämäinen. Kokonaisuutena talousarvio toteutui lähes suunnitellusti.

3.1.3 Sivistystoimi

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Toimintaan tulee asettaa mitattavia tavoitteita (mm. tapahtuma- ja kävijämäärät, asiakastyytyväisyys), joiden tulosten avulla voidaan arvioida palveluiden tehokkuutta, laadukkuutta ja tuottavuutta. Näin pystytään arvioimaan valtuuston myöntämien määrärahojen käyttöä.
- ✓ Huomioi positiivisena asiana nuorten elintapojen myönteisen kehityksen, vaikka tulokset ovat edelleenkin huolestuttavia. Tarkastuslautakunta esittääkin huolensa sen suhteen, onko nuorille riittävästi mielenterveys- ja päihdepalveluita saatavilla.
- ✓ Tarkastuslautakunta toivoo yhteistyötä seurakuntien, järjestöjen ja kunnan välille lapsi- ja nuorisotyön järjestämiseksi.
- ✓ Kunnan opetuksen ja kulttuurin palvelut ovat kuitenkin laadukkaita eikä niiden tuottamisessa ole havaittu vakavia puutteita.
- ✓ Kunnassa on hyvä ja tunnettu kulttuuritarjonta. Tarkastuslautakunta esittää tavoiteseurantaa kulttuuritarjonnalle. Positiiviset tulokset tulisi näin entistä paremmin näkyväksi.

Perusopetus	Toteuma	Arvio
Elintapojen myönteinen kehitys: * kouluruokailun kehittäminen * liikkuva koulu, kerhotoiminta	* OttoK on liikkuva koulu hanke. Kaikkiaan kaikissa peruskouluissa kerhoja n. 10 / lukuvuosi. * Kouluterveyskyselyssä selvinnyt: että 52 % ei syö koululounasta päivittäin (ed vuosi 60 %), 52 % käyttää alkoholia viikoittain (ed vuosi 58 %), 50 % nukkuu arkisin alle 8 h (ed vuosi 60 %), 52 % tupakoi päivittäin (ed vuosi 60 %)	
Toisen asteen opetus	Toteuma	Arvio
Talouden pitkänajan suunnittelu: * lukion aloittavien määrän kasvattaminen	* Lukion oppilaiden määrä kasvanut 42 oppilaasta 44 oppilaaseen. Yksikkökohtaiset kustannukset bruttomenot 2.113,55 €/ oppilas	
Vapaa-aikapalvelut	Toteuma	Arvio
Yksikkökohtaisten kustannusten lasku: * yhteinen Lumme-kirjastojen kokoelmatyö. Yhteinen aineisto, asiakkuus ja kuljetukset * seudullinen yhteistyö mm. Soisalo-opisto, Keski-Karjalan musiikkiopisto * latu- ja kelkkareittien kilpailuttaminen	* Mittarina yksikkökohtainen kustannus per asukas. Toimintakatteet per asukas -> Soisalo-opisto -23,33 €, Musiikkiopisto - 5,22 €, Liikuntapalvelut -82,19 €, Nuorisopalvelut -29,93 € ja kirjasto -97,04 € * Latu- ja kelkkareitit ulkoistettiin tulevalle kaudelle	
Vapaa-aikapalvelut	Toteuma	Arvio
Edistää kuntalaisten tasa-arvoista ja tasapuolista * vapaa-ajan harrastustoiminnan tukeminen ja syrjäytymisen ehkäisy * edistää asukkaiden osaamista tietoyhteiskunnassa * omaehtoisen liikkumisen tukeminen * hyvinvoinnin edistäminen ja harrastamisen lisääntyminen * palvelumuotoilun kehittäminen	* Mittarina seurat / järjestöt / harrastajamäärät. Hyte hanke yhdessä Pohjois-Karjalan kuntien kanssa.	

4.1.4 Tekninen toimi ja vesihuolto

Teknisen toimen alueelle kuuluvat teknisen toimen hallinto, rakennustarkastus, liikenneväylät ja yleiset alueet, kiinteistötoimi, maa- ja metsätilat, yksityistietoimi sekä laitokset ja varastot. Lisäksi toiminta-alueella on vesi- ja jätehuolto. Alle on raportoitu teknisen toimen ja vesihuollon alainen toiminta ja tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteumasta.

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Teknisen toimen toimintatuotot toteutuivat 405 tuhatta euroa talousarviota pienempänä. Toimintakulut alittuivat arvioidusta 165 tuhatta euroa. Tekninen toimi jäi toimintakate tavoitteestaan 240 tuhatta euroa.
- ✓ Kiinteistötoimen toimintatuotot alittuivat 556 tuhatta euroa. Toimintakulut alittuivat 163 tuhatta euroa. Tuottojen pieneneminen johtui Siun soten tilamuutoksista.
- ✓ Kiinnittää huomiota talousarvion ylityksiin ja toteaa, että talousarviomuutokset tulee viedä valtuuston päätettäväksi talousarviovuoden aikana.

Strateginen tavoite	TA 2019 Lopullinen	TP 2019	Poikkeama	Poikkeama%	Arvio
Rakennustarkastus					
Toimintatuotot	49 400	36 487	-12 913	-26,1 %	
Toimintakulut	-85 306	-83 055	2 251	-2,6 %	
Toimintakate	-35 906	-46 568	-10 662	29,7 %	
Liikenneväylät ja yleiset alueet					
Toimintatuotot	10 800	9 128	-1 672	-15,5 %	
Toimintakulut	-281 150	-275 308	5 842	-2,1 %	
Toimintakate	-270 350	-266 179	4 171	-1,5 %	
Kiinteistötoimi					
Toimintatuotot	2 196 390	1 640 500	-555 890	-25,3 %	
Toimintakulut	-1 450 932	-1 288 081	162 851	-11,2 %	
Toimintakate	745 458	352 419	-393 039	-52,7 %	
Maa- ja metsätilat					
Toimintatuotot	470 000	590 273	120 273	25,6 %	
Toimintakulut	-104 250	-100 954	3 296	-3,2 %	
Toimintakate	365 750	489 319	123 569	33,8 %	
Tekninen toimi					
Toimintatuotot	4 500	965	-3 535	-78,6 %	
Toimintakulut	-438 110	-464 744	-26 634	6,1 %	
Toimintakate	-433 610	-463 779	-30 169	7,0 %	
Yksityistietoimi					
Toimintatuotot	5 500	5 323	-177	-3,2 %	
Toimintakulut	-76 790	-76 101	689	-0,9 %	
Toimintakate	-71 290	-70 778	512	-0,7 %	
Laitokset ja varastot					
Toimintatuotot	626 825	676 236	49 411	7,9 %	
Toimintakulut	-598 366	-581 767	16 599	-2,8 %	
Toimintakate	28 459	94 469	66 010	231,9 %	

3.1.4 Tekninen toimi ja vesihuolto

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Sote kiinteistöjen vuokratulot ovat merkittävästi laskeneet.
- ✓ On kiinnittänyt huomiota siihen, että valtuuston asettamiin tavoitteisiin on toimintakertomuksessa vastattu "ei kommentoitu" tai "ei mitattu".
- ✓ Kaikkia talousarvion tavoitteita koskee raportointivelvoite.
- ✓ On huolestunut teknisen toimen henkilöstöresurssien riittävydestä ja esittää lisämäärärahaa henkilöstöresursseihin.

Strateginen tavoite	Toteuma	Arvio
Kiinteistötoimi		
Talouden tasapaino, suunnitelma kaudella päästään ylijäämäiseksi: * kiinteistöjen vuokratason tarkastaminen	Sote kiinteistöjen vuokrataso tarkastetaan vuosittain. Palveluasumisen vuokrantarkastus tehty 2019. Mittarina vuokratulot, vuokrausaste -> ei ilmoitettu	
Laitokset ja virastot		
Automaation toimintavarmuus: * ohjelmitojen ajan tasalla pitäminen ja konekannan tarvittava uusiminen	* Automaatiojärjestelmän päivitys valmis v. 2019. Mittarina laitosten toimintahäiriöiden määrä -> ei ilmoitettu	
Rakennusvalvonta		
Rakennusvalvonta toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti * lupamaksut kattavat vähintään 60 % rakennustarkastuksen kuluista. * katselmuksia suunnitellaan samalle suunnalla useampia samalla käynnillä ja säästetään km-kuluissa	* Lupamaksut kattoivat 44 % rakennustarkastusten kuluista. Katselmuksia tehty aina kun on ollut mahdollista samalla suunnalla useampia.	
Maa- ja metsätilat		
Tasaiset puunmyyntitulot myös jatkossa:	* Myyty leimikko Srota Ensolle 12.285 kiintokuutiota. Tavoitteena puunmyyntitulot yli 400 t€ per vuosi -> ei ilmoitettu.	

4.1.5 Tytäryhtiöt

Alla on esitetty keskeisten tytäryhtiöiden tavoitteet.

Tavoite	Toteuma	Arvio
Kiinteistö Oy Heinäveden Asunnot		
Vuokrausasteen parantaminen talouden tervehdyttämissuunnitelman avulla.	Vuokrausaste alentunut 10,71 % - yksikköä edellisestä vuodesta. Vuokrausaste 31.12.2019 68,83 % ja 31.1.2018 79,54 %.Toteutettu tervehdyttämissuunnitelmaa, purettu Hasunmäen kerrostalo loppuun keväällä 2019. Syksyllä 2019 purettu A-talo Valamonrivistä.	
Tulokehityksen / menojen kasvun huolehtiminen siten, että tulo-rahoitus riittää korjausinvestointeihin sekä lainojen ja muiden velvoitteiden hoitamiseen.	Kustannusten alentuminen kohdentunut ajo osittain v. 2019 tulokseen.	
Positiivinen tulos (0–20 t€)	Ei toteutunut.Vuonna 2019 kirjattu kahdesta eri talosta tase-arvojen alaskirjaukset.	
Heinäveden Aluelämpö Oy		
Edullinen lämpöenergia	Energian hinta on ollut sama vuodesta 2014 alkaen n. 73,15 €/ MWh.	
Hakkeen osuuden maksimointi (99 %)	Hakkeen osuus 98 %.	
Lämmön-toimituksen varmistaminen (ei katkoja)	Alle puolen vuorokauden kestävästä katkoksista tiedotettiin etukäteen asiakkaalle.	
Varastoinnin minimointi (max 30 t€)	Varaston arvo oli 43 tuhatta euroa.	
Positiivinen tulos (0–50 t€)	Tulos oli 10 tuhatta euroa.	

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Kiinteistöyhtiön vuokrausasteen parantamisessa ei ole onnistuttu.
- ✓ Tervehdyttämissuunnitelmaa on noudatettu, saneeraustoimenpiteet eivät vielä ole tuottaneet tulosta.
- ✓ Koska kiinteistöyhtiöllä on taloudellisia vaikeuksia sen toiminnanohjaukseen tulee kiinnittää edelleen erityistä huomiota. Yhtiön tilanteen heikkeneminen vaikuttaisi hyvin todennäköisesti myös kunnan talouteen.

3.1.6 Yhteenveto toiminnan tavoitteiden toteuman arvioinnista

	Tavoite toteutui	Tavoite toteutui osittain	Tavoite ei toteutunut	Tavoitetta ei voida arvioida	Tavoitteita yhteensä
Kunnanhallitus					
Yleishallinto	2	4	1	4	11
Alueellinen yhteistyö	1	1	0	3	5
Ruoka- ja puhtauspalvelut	0	1	1	8	10
Kehittämistoiminta	0	3	0	4	7
Työllisyyden edistäminen	0	0	3	1	4
Sivistystoimi					
Varhaiskasvatus	3	1	0	4	8
Perusopetus	4	2	1	0	7
Toisen asteen koulutus	1	1	1	4	7
Vapaa-aikapalvelut	1	1	1	3	6
Tekninen toimi					
Rakennustarkastus	2	1	1	1	5
Liikenneväylät ja yleiset alueet	2	0	2	0	4
Kiinteistötoimi	1	1	1	1	4
Maa- ja metsätilat	1	1	0	2	4
Tekninen toimi	0	3	0	1	4
Yksityistietoimi	2	0	0	2	4
Laitokset ja varastot	0	0	1	3	4
YHTEENSÄ	20	20	13	41	94

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Tavoitteista toteutui 20 eli 21 %
- ✓ Tavoitteista ei voitu arvioida 41 eli 44 %
- ✓ Tavoitteet ovat joiltain osin liian yleisellä tasolla tai niiden toteumaa ei ole raportoitu kaikilta osin riittävän tarkasti, jotta tarkempaa analyysia tavoitteiden toteumasta voitaisiin suorittaa.
- ✓ Kaikkia talousarvion tavoitteita koskee raportointivelvoite.
- ✓ Tavoitteen asetantaa on aiheellista selkeyttää ja kiinnittää huomiota tavoitteen mitattavuuteen.
- ✓ Valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden määrää tulee tarkastella.

4 Muut toiminnan ja talouden arvioinnit

4.1 Muut toiminnan ja talouden arvioinnit

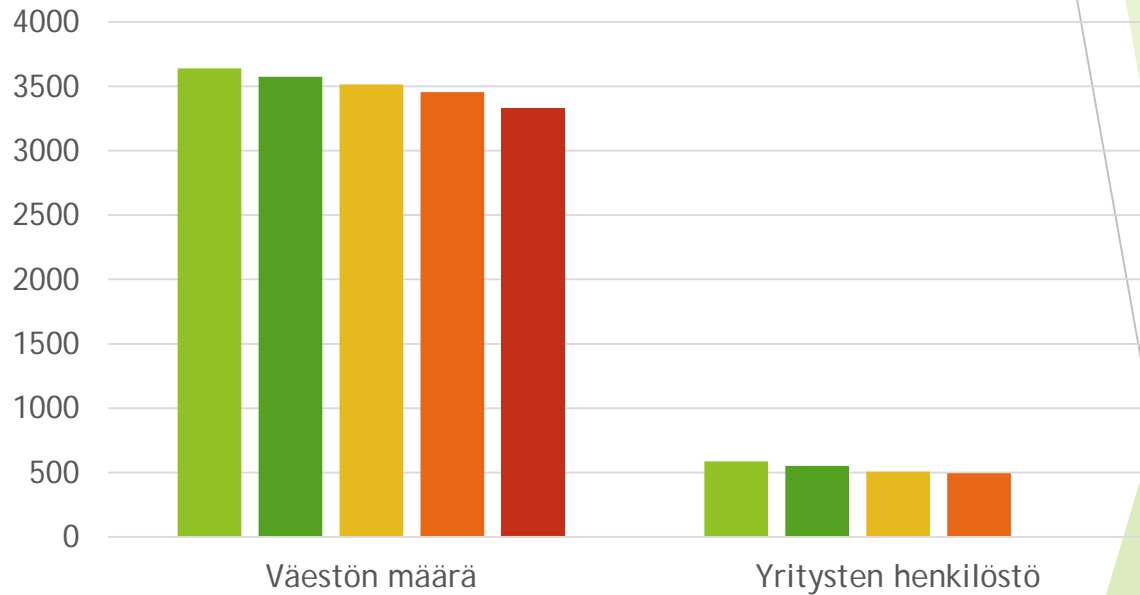
Tarkastuslautakunnan kokouksissa on käsitelty kunnan toimintoja laajasti koskien tilivuotta 2019.

Tässä luvussa esitetään keskeiset huomiot, joista lautakunta on saanut kokouksissaan selvityksen.

4.2 Kunnan väkiluvun ja työpaikkojen määrän kehitys

Tarkastuslautakunta:

- ▶ Esittää huolensa kunnan väkiluvun ja yritysten työpaikkojen määrän pienemisestä.
- ▶ Kunnan elinvoimaisuuden ja houkuttelevuuden lisääminen on keskeinen haaste, johon kunnan on vastattava kuntalaisten tyytyväisyyden ja kunnan itsenäisyyden säilyttämiseksi.
- ▶ Elinvoimaisuuden kannalta kriittisiä tekijöitä, joihin kunnan tulee panostaa edelleen enemmän on matkailu ja työpaikkojen luominen.

	2014	2015	2016	2017	2018
Väestön määrä	3638	3574	3514	3455	3329
Yritysten henkilöstö	586	552	508	495	

4.3 Henkilöstötilinpäätös

	2019	2018
Vakinaisen henkilöstön määrä	111,41 henkilöä	117,64 henkilöä
Sairauspoissaolot	16,35 kpv / hlö	15,43 kpv / hlö
Sairauslomien määrä		
1-3 kpv	78	374
4-14 kpv	377	531
15-30 kpv	260	312
31-179 kpv	1397	785

Tarkastuslautakunta:

- ▶ Sairauspoissaolojen määrä on kasvanut.
- ▶ Henkilöstötilinpäätöksessä ei ole esitetty vertailutietoja.
- ▶ Toivoo tietoa siitä kuinka paljon kunnan toimintoihin on rekrytoitu henkilöstöä vuoden aikana.

4.4 Talousarviovalmistelu

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

- ▶ Heinäveden kunnan hallintosääntö § 53 mukaan kunnanhallitus hyväksyy suunnittelukehyykset ja talousarvion laadintaohjeet, toimielimet (tarkastuslautakunta ja kunnanhallitus) ja tulosyksiköt laativat talousarvioehdotuksensa.
- ▶ Kunnanhallitus on 19.8.2019 (§ 138) keskustellut vuoden 2020 tuloperusteista ja antanut evästyksen kunnanjohtajalle ja oikeuden antaa talousarvion laadintaohjeet hallintokunnille.
- ▶ Kunnanhallitus on 18.11.2019 (§ 178) kuullut hallintokuntien esitykset tiimivastaavien esittelemänä ja antanut mahdolliset lisäohjeet jatkovalmisteluun.
- ▶ Kunnanhallitus on 2.12.2019 (§ 194) hyväksynyt kunnanjohtajan esityksen vuoden 2020 talousarvioksi ja vuosien 2021 - 2022 taloussuunnitelmaksi ja esittää sen valtuuston hyväksyttäväksi.

Tarkastuslautakunta:

- ✓ On kiinnittänyt huomiota päätösten esittelytekstien kattavuuteen. Esittelytekstien tulisi sisältää kaikki riittävät, asianmukaiset, tarpeelliset tiedot ja selvitykset asian ratkaisemiseksi.
- ✓ Toivoo, että talousarvion valmistelussa toiminnan tavoitteet pyrittäisiin yhä enemmässä määrin esittelemään siten, että hallintokuntien määrärahatarpeen muutokset perusteltaisiin tehtäväalueen perustehtävien muutoksilla.
- ✓ Suosittelee, että valmistelussa esitettäisiin omana kokonaisuutena kuntakonserni.

4.5 Kiinteistöjen kunto

- ▶ Kunnan kiinteistöjen kunto ja käytön kehittyminen ovat keskeisiä kysymyksiä, jotka kunnan on huomioitava päätöksenteossa.
- ▶ Kunta tulee laatimaan kiinteistöstrategian tukemaan tulevien vuosien päätöksentekoa.
- ▶ Kunta on laatinut rakennusten korjausvelkalaskelmia. Kaikkia kiinteistöjä ei vielä ole ehditty tarkastaa.
- ▶ Korjausvelkalaskenta laskee vain kunnossapitoon liittyvän korjausvelan. Laskentatapa ei siis huomioi rakenteellisia vaurioita tai esim. sisäilmaongelmia.

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Toistaa vuoden 2018 näkemyksensä ja pitää edelleen tärkeänä kiinteistöstrategian laatimista.
- ✓ Rakennustenkorjausvelka tulee selvittää.

5 Yhteenveto

5.1 Yhteenveto

- ▶ Tarkastuslautakunta on edellä esittänyt arvion kunnan ja kuntakonsernin vuoden 2019 toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta
- ▶ Tilivuoden 2019 arvioinnin yhteenvetona tarkastuslautakunta toteaa, että:
 - ▶ Kunnan tulisi kiinnittää huomiota kunnan elinvoimaisuuden kehittämiseen ja matkailun määrätietoiseen edistämiseen.
 - ▶ Kaikkia talousarvion tavoitteita koskee raportointivelvoite.
 - ▶ Tavoitteen asetantaa on aiheellista selkeyttää ja kiinnittää huomiota tavoitteen mitattavuuteen.
 - ▶ Talousarviomuutokset tulee viedä valtuuston päätettäväksi talousarviovuoden aikana.

*Tarkastuslautakunta kiittää kunnan viranhaltijoita,
työntekijöitä ja luottamushenkilöitä!*

5.2 Ehdotus jatkotoimenpiteiksi

Tarkastuslautakunta esittää, että kuntalain mukaisesti kunnanhallitus antaa vastineensa arviointikertomuksessa esiin nostettuihin havaintoihin ja selvityksensä niiden johdosta tehtäviin toimenpiteisiin 30.9.2020 mennessä:

Tarkastuslautakunta näkee tärkeänä, että kunnalle luodaan erillinen markkinointistrategia, jossa huomioidaan niin yritysten tai järjestöjen kuin kunnan rooli matkailun edistämisessä.

Miten kunnanhallitus varmistaa matkailun edistämisen elinvoimavoitteen toteutumiseksi?

5.3 Allekirjoitukset

Heinävedellä 27. toukokuuta 2020

Jari Mäkinen
Puheenjohtaja

Veli-Pekka Hartikainen
Varapuheenjohtaja

Mervi Kervinen
Jäsen

Kalevi Numminen
Jäsen

Sari Tuovinen
Jäsen